

Hillerslev Højfolk.

Ved JUL. HVAMSTRØM

FRA GAMMEL TID og omtrent lige op til vore Dage, har man i Hillerslev ligesom andre Steder troet paa, at der har boet levende Væsener i Højene. Og dette, at Højene stod paa gloende Pæle, naar der var Fest, kendes ogsaa i Hillerslev baade om Oddershede-høje og Galgehøjene. Disse Højfolk kunde være meget omgængelige, men hvis man gik dem lidt for nær, kunde de ogsaa blive meget drilagtige. En Gang i Midten af forrige Aarhundrede kom daværende Gaardmand i Hillerslev Jens Jensby galt af sted med at tage nogle Græstørv fra en af Galgehøjene. Han skulde bruge Tørvene til et Kaalgaardsdige. Dette tog Højfolkene ham meget unaadigt op, og de begyndte nu at drille ham efter bedste Evne. Allerede en af de første Nætter var det galt, der blev en Støj i Gaarden, som om det var et helt Vøgtog der rumlede ind. En af Højfolkene kom ind til Jens Jensby og bød ham, at han skulde lægge Tørvene tilbage, for det regnede ned i deres Gryder. Jens Jensby var ikke meget for dette, og skønt den lille Mand baade klemte og plukkede ham, sagde han nej. Da Højfolkene nogle Nætter senere kom igen, var de haardere ved ham, og han maatte ty om til Naboen, hvor de sad og ventede paa Jordemoderen. Her mente Jens Jensby ikke, de kunde gøre ham noget, hvor der var saa oplyst. Det var ikke alene derhjemme, men ogsaa naar han var ude, at Højfolkene var efter ham. En Aften, han gik hjem fra Thisted og gik forbi Galgehøjene, som han altid gjorde, mødte Højfolkene frem alle af Hus for at drille ham. De blev ved at tvære og tvinge ham, saa han kom helt ud af Kurs og landede helt nede ved Engbjerggaard i Kjelstrup. Jens Jensby var ellers en modig Mand, men for nu at blive dette kvit, gik han ind paa Gaarden og ventede lidt. Da han lidt senere kom ud igen, var Højfolkene forsvundne, og han kunde gaa hjem i Fred. Til sidst blev det dog Jens Jensby for meget, og en Aften gik han ud til Højen og raabte ind til Højfolkene, at de en bestemt Aften kunde komme ned til ham paa Gaarden, saa kunde de tale om det. Den Aften blev Folkene paa Gaarden jaget i Seng, og Jens Jensby satte sig paa en Bænk og ventede. Det varede da heller ikke længe, inden Højfolkene kom. Der var fire, to gamle og to unge, og de var ridende. En af de gamle spurgte nu Jens Jensby, hvor længe han havde haft Skøde paa Gaarden. Hertil svarede han, at det havde han haft i 20 Aar. Den gamle forklarede ham nu, at de havde boet i Højen i fjorten Hundrede Aar, saa han kunde nok forstaa, at de havde mest Ret til Højen. Det maatte Jens Jensby indrømme, og han gik saa ind paa at beklæde Højen igen. Men inden Højfolkene red ud af Gaarden, var der en af de gamle, der langede Jens Jensby en lille en paa Øret, saa han drattede ned af Bænken. Han kørte saa Tørvene tilbage igen og levede siden i god Forstaaelse med Beboerne i Galgehøjene. Der var ogsaa Højfolk baade i Kanstrup- og Oddershedehøjene. En tidlig Sommermorgen, Jens Jensby var paa Vej ned til Hillerslev Enge og gik forbi Højene, kunde han tydeligt se, at de smaa Fyre løb og lavede Halløj udenfor Højen.

Efter hvad der fortælles, har Højfolkene i Oddershedehøjene været meget skarnsagtige. En Gang

fandt de paa, naar Folkene paa Gaarden sad og spiste Grød, da at sætte sig paa Kanten af Smørhullet og forrette deres Ærinde. Dette kunde Folkene jo ikke se, men der var en af dem, der var lidt synsk, og han opdagede det. Han stak dem saa lidt i Enden med en Kniv, og Højfolkene blev saa kede af det.

Højfolkene i Kanstruphøjene var ikke ret meget bedre. Min Fader har fortalt mig, at der i hans Drengetid boede en gammel Kone i et lille Hus i Nærheden af Øster Kanstrup. Hun var paa en eller anden Maade kommen paa Kant med Højfolkene i en lille Høj, som endnu ligger lige ved Gaarden. De pinte og plagede hende paa alle Maader, og tilsidst blev de saa nærgaaende, at de kravlede op i Sengen til hende om Aftenen. Hun beklagede sig over alt dette til Naboerne, men de vilde ikke rigtig tro det. Dog var der nogle, der en Aften gik derhen for at se, hvordan det hang sammen. "Aa pæn aa herlig, da di lætte æ Dyn, saa va dæ tri smø Hvodder i æ Fædder aa æ Seng". Det blev nu ordnet saaledes, at Mændene skulde skiftes til at vaage hos den gamle Kone, men der var ingen, som kunde holde ud at være der. Saa gik der Bud efter Jens Jensby. Med en Flaske Brændevin som Selskab overtog han Vagten, og der skete ham ikke noget.

Mellem Højfolkene i "Russelhøj" og Folkene i Hovgaard var Forholdet helt anderledes, og de levede sammen som gode Naboer. Naar de bryggede og bagte i Højen, laante de baade Ølkar og Ovnskod i Hovgaard. Det kunde jo ogsaa ske, at Højfolkene kunde faa Uheld med deres Bagning. En Gang, "Kræn Hov" pløjede lige op til Højen, fik han en "Skoldkaag" paa Spidsen af Ploven. Det skete ogsaa en Gang, at en af Konerne i Højen kom i Barnsnød, og en af Højmandene løb da over i Hovgaard for at hente Konen. Hun maatte sætte sig skrævs over Højmandens Ryg, og saaledes red hun ind i Højen. Hun maatte ikke sige noget, mens hun var derinde. Da det nu var overstaaet, tog Højmanden og lagde en lille Genstand ned i hendes Forklæde. Det var først, da hun kom hjem, hun saa, at det var en lille Guldøkse.

Da baade Skovstedhøjene og Højene paa Kjelstrup Hede laa saa langt fra Menneskeboliger, har der ikke været noget dér med Højfolkene. Men at ogsaa disse Høje har været beboet er sikker nok. Gamle Morten Bonde har fortalt Evald Tang Kristensen, at gamle Mennesker har hørt det banke inde i "Storhøj". Fra ham stammer ligeledes Meddelelsen om, at der i denne Høj staar en Guldplov.

For de Oplysninger, jeg har modtaget til ovennævnte, maa jeg takke først og fremmest Anders Overgaard, der mere end nogen anden er interesseret i Hillerslev Sogns Historie Og saa de to gamle stoute Bondemænd Jens Jensby og P. Pedersen Kappel. Dernæst Jens Sunesen, Lene Kjær og Johanne Kirk. Om dem alle gælder det, at de tilhører de gamle Bondeslægter, som, saa langt vi kan følge dem, har spillet en Rolle i Sognets Historie, og hvis Rødder uden mindste Tvivl gaar helt tilbage til de Slægter, der hviler i Kæmpehøjene. Lad os derfor haabe, at de kommende Slægter i Hillerslev altid vil holde Haanden over disse gamle Grave.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1952, side 399-402)